

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Mall för slutrapport av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande arbete.

Örebro Competencia Utbildning

DNR B3.3-0142/2007

Västra vinterg 19

70344 Örebro

Kartläggning

Convivir är delvis ett fortsättnings projekt av Projektet Vivir (tidigare redovisat projekt inom BRÅ). I projektet Vivir lärde vi känna ett bostadsområde (Vivalla i Örebro) mycket väl och den problematik som finns där utifrån ett brottsförebyggande perspektiv. Området kännetecknas av hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå samt hög brottslighet och i vårt andra projekt lärde vi känna de som vi nu arbetat med i Convivir. De vi arbetar med var de allra flesta kända av oss innan projektet startade.

Åtgärder

- Nätverksbyggande (nätverk som metod för att skapa kompetens och närvaro för de anhöriga)
- Samtalsmetodik som stöd för egna självkänslan hos de anhöriga
- Gemensamma aktiviteter för att skapa / stärka förtroendeband mellan ungdomen och den anhörige.
- Utbildning, dels vad gäller olika kulturers norm- och värderingssystem, dels vad gäller utvecklandet av det egna svenska språket.

Genomförande

Vi har haft sammantaget sex nätverk igång i projektet Convivir. Nätverken bemannas hela tiden av en kärna bestående av den unge med kriminell livsstil, dennes anhörige (oftast nära släkting eller god vän till familjen), dels någon/några av oss fyra i projektet. Därutöver finns några personer som både vi samt den anhörige anser vara "goda personer" för den unge med kriminell livsstil (det kan vara gamla tränare, övervakare eller en kompis som lever drogfritt och utan kriminellt beteende). Denna del av nätverket är den personliga och uppgår till 4-6 personer. Sist men inte minst finns det upparbetade kontakter på olika myndigheter eller andra sociala sammanhang (boende, arbete etc). Dessa personer är till viss del utbytbara men att de åtminstone har viss personkännedom om den unge med kriminell livsstil. Nätverken är flexibla att byta ut perifära personer men kontaktytorna består.

För att få nätverken att bli fungerande sociala enheter (utifrån våra behov) har vi genomfört en rad olika aktiviteter. Aktiviteterna varierar efter behov, vi har dels gjort rent sociala aktiviteter som idrotta, mindre resor samt kontinuerliga gemensamma sociala kvällsmöten minst tre gånger i månaden. Syftet med dessa aktiviteter har varit att skapa/stärka sociala band inom nätverket.

Vi har förutom det daglig umgänget med små sociala aktiviteter som att träna tillsammans, fika, söka jobb har vi:

- haft kontinuerliga sociala träffar i vår lokal i Vivalla minst tre ggr/mån. Då har vi lagat mat gemensamt samt haft någon social aktivitet på kvällen.
- varit till Parken Zoo maj 2008
- varit till Skara sommarland juni 2008
- haft inbjudna gäster som föreläst/hållit i en diskussion utifrån olika teman, dels för att förbättra rent språkligt, dels för att bli lite mer insatta i olika aktuella samhällsteman (vi har betat av rasism, ekonomisk brottslighet, att starta företag, föreläsning om Örebro stad, jämfört historiska personer)
- varit till Varamon (bad) flera gånger sommaren 2008 med hela nätverk
- haft motiverande samtal med två av de befintliga nätverken och ett av de vilande under perioden januari – juni 2008. Vi har utgått från den så kallade hästskon (KBT) om för- och nackdelar med kriminellt beteende samt arbetat med så kallade positiva tankekartor.
- sökt arbete tillsammans med den unge kriminelle och utgått ifrån den anhöriges kontaktnät vid ett flertal tillfällen
- varit på nätverksträffar anordnade av Örebro kommun för våra ungdomar
- startat ett fotbollslag (Competencia SK) där över hälften av lagets medlemmar ingår i våra nätverk (vi har varit med i två inomhusscuper samt spelat en säsong inomhus och nu pågår fortfarande utomhussäsongen).
- Vi har gått på ett flertal seminarier/föreläsningar som Örebro universitet och Stadsbiblioteket anordnat tillsammans med Örebro Stadsbibliotek.
- Vi har varit på lokala politiska träffar med lokalpolitiker som diskuterat deras politiska hållning/vision i olika frågor. (Dessutom har vi haft Göran Hägglund på besök hos oss i lokalen samt ett möte med Mona Sahlin.

Effekterna

Det är alltid svårt att mäta frånvaron av något – i detta fall kriminalitet. Hur vet man om man varit framgångsrik när det mätbara, brotten, uteblir? Hur vet man att ett projekts insatser är de som får en individ med en kriminell livsstil att inte begå ett visst brott?

Två av våra nätverk upphörde redan under projektets gång på grund av att personerna ifråga inte längre ansågs befinna sig i risk zonen för kriminellt beteende. Nätverken lever delvis kvar kring personerna men utan Convivirs inblandning/styrning. Dessa personer har båda påbörjat studier vid Örebro universitet och har bägge klarat att ta alla poäng den första terminen. De har kontrakt på lägenheter i sina egna namn samt är sambos med stabila tjejer som har fast arbete.

De fyra övriga nätverken kännetecknas av stabila perioder men i ett fall blev det fråga om återfall av kriminalitet och ett fängelsestraff utdömdes. De andra tre har klarat sig under hela perioden utan att blivit straffade.

All mänsklig aktivitet är svårfångad i mätbara och enkla begrepp. Det är svårt med kausala samband när det gäller sociala handlingar. Vi hämtar lite tankegodis från några sociologer från Örebro universitet som skriver följande: "När vi ska förklara världens fenomen är det inte tillräckligt att göra empiriska observationer; dessa förmår sällan fånga in de underliggande kausala mekanismer som producerar fenomenet." (Att förklara samhället B. Danermark 1997 m. fl.) De tala vidare om begreppet "tendens" som ett mellanting mellan den empiriska världen (utfallet/händelserna) och själva den kausala mekanism som producerar händelsen. En viss kausal mekanism kan producera olika händelser vid olika tillfällen, och omvänt så kan samma händelse ha helt skilda orsaker. Att ingå i ett nätverk kan ses som en kontinuerligt pågående kausal mekanism som möjliggör vissa typer av handlanden och förhindrar andra. Om sedan utfallet blir att man upphör med kriminalitet går ju inte direkt att härleda till nätverket. Det kan naturligtvis finnas andra omständigheter (andra kausala mekanismer) som lett till det.

Nätverket som metod

Nätverket som metod visade sig vara ett effektivt sätt att samla alla de olika krafter som redan var verkande kring en ung människa på grund av dess kriminella livsstil.

Fem av sex upphörde eller minskade markant sin kriminella livsstil: Huruvida de upphörde helt kan vi naturligtvis inte vara säkra på men det finns faktorer kring dem som talar för en stark minskning av kriminalitet hos våra unga killar som ingick i nätverken. Det finns starka faktorer (kausala mekanismer om man så vill) som motverka kriminellt beteende. Vi har valt ut några sådana som vi betraktar som faktorer (kausala mekanismer) som alltså *tenderar* att motverka kriminellt beteende.

Sysselsättning (6/6)

Sysselsättning ser vi som en sådan faktor som på många olika sätt tenderar att motverka kriminellt beteende. För det första ger det en tydlig identitet att man "gör rätt för sig". Man arbetar, får sin lön, betalar skatt och blir en av samhällets bidragsgivare. Man bidrar till samhället i form av det man producerar samt i form av skatt som går till andra behovande. Vidare så stjälar sysselsättningen tid, både i bemärkelsen att man tvingas vända tillbaka dygnet,

dels att det är svårt att träffa andra med kriminella livsstilar för att kunna planera brott tillsammans. Slutligen så får man sin lön, man får nu en laglig inkomst som man ofta betraktar annorlunda än de pengar man fått på illegala vägar. Att ha egna pengar kan dock vara tudelat, friheten ökar och lockelserna är många. Lönen har vi sett har dock till största delen gått till produktiva ändamål, allt ifrån att betala hyra och fakturor men även för inköp av möbler till boendet samt bilköp. I vårt fall har alla fyra killarna endera börjat studera (en på komvux och en på folkhögskola) och en har fått praktikplats och extrajobb samt den fjärde jobbar heltid på call-center företag. En utav dem fick dock ett kortare fängelsestraff under perioden. Två har gått vidare till högre studier och klarat första terminen.

Partner/sambo (3/6)

Partner / sambo är en annan faktor som vi ser tenderar att motverka kriminalitet givet att partnern / sambon inte själv lever ett kriminellt liv. Partnern / sambon tenderar att ge stadga i livet, såväl tidsmässigt med krav på regelbundna tider samt socialt och naturligtvis inte minst emotionellt. Det sistnämnda kan vara nog så viktigt då många unga kriminella saknar positiva sociala band som man kan få vila i och knyta upp sina känslor kring. Det är delvis genom nätverket som tre av våra killar "fått tjejj" och därmed etablerat sig i ett mer normaliserat liv. Nätverket fungerade här som ett osynlig skyddsnet åt killarna och de kände att de kunde ta kontakt på ett mer seriöst sätt än tidigare. Tjejerna i sin tur visste om att Convivir var med kring killarna vilket i sin tur gav dem en viss trygghet i relationen.

Pro-sociala aktiviteter (6/6)

En tredje och sista faktor vi studerat utifrån att försöka fånga effekterna av projektet är killarnas sociala aktiviteter, vad de gör på sin fritid. Då vi har startat ett förbollsslag och där våra killar och en del av dem som befann sig i nätverken ingick så hade vi kontinuerlig kontakt/koll på deras fritid. Dessutom tränade vi ofta styrketräning på "eget initiativ" tillsammans. Som framgår ovan gjorde ve en rad olika aktiviteter tillsammans i löst hållen regi av Convivir. Ofta finansierades de aktiviteter som kostade pengar delvis av Convivirs verksamhetspengar. Alla killarna har varit med (utom de två som vi inte ansåg längre behövde nätverket) och varit mycket aktiva på dessa aktiviteter.

Sammanfattningsvis bedömer vi att nätverken har haft en mycket positiv inverkan på de sex killar vi arbetat med och att det lett till att de kraftiskt minskat eller upphört med sin kriminella livsstil. Nätverket som metod visade sig vara mycket arbetskrävande initialt då nätet skulle bildas och de olika delarna/personerna introduceras och uppgå i nätet men att det sedan utgjorde en stark kausal mekanism i motverkandet av kriminalitet.

Ekonomisk budget:

Adm.	2 400 kr
Lön	50 400 kr
Verksamhet	7 200
<hr/>	
Sammanlagt	60 000 kr